

מכתב

שיעון חזק היומי בדרך קצרה

לע"נ מרן ר' חיים פנחס בר' יעקב יצחק שיינברג זצוק"ל
הערת והנחיות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 87 פרשת תזריע תשע"ד

סוכה גג-נו ביצה ב-ד

דף נג אשה יכלה לברור חיטים לאור בית השואבה.

חסידים ואנשי מעשה אמרו דברי שירות ותשבחות, יש מהם אומרים אשרי לדותינו שלא ביישה את זקנותנו, והבעלי תשובה אמרו אשרי זקנותנו שכפרה את ילדותנו, וכולם אומרים אשרי מי שלא חטא ומי שחטא ישוב וימחל לו, ואמרו על הלל הזקן שהיה אומר בשמחת בית השואבה, שהקב"ה אומר כביכול, אם אני כאן הכל כאן, ואם איני כאן מי כאן, ועוד אמר הלל למקום שאני אוהב לשם מוליכות אותי רגלי, אם אתה תבא לביתי אבא לביתך ואם לא תבא אלי לא אבא לביתך, שכתוב בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך, ולא יבא וגלגולת אחת צפה על המים, אמר לה על מה שהטבעת הטביעוך ומטביעוך יטבעו.

ר' יוחנן אומר שרגלי האדם ערבות לו ומוליכות אותו למקום שמתבקש שם, שלמלה היו ב' ספרים כושיים אליהם אחיה בני ישיא, יום אחד ראה שלמה את מלאך המוות עצוב אמר לו מדוע אתה עצוב, אמר לו שבקשו ממני להביא את עבדיך הכושיים שלחם עם שדים ללון, וכהגיעו למחוז העיר מתו, ולמחרת ראה את מלאך המוות שמה אמר לו מדוע אתה שמח, אמר לו ששלחת את עבדיך למקום ששם רצו שאמתם, וע"ז אמר שלמה שרגלי אדם ערבים לו ומוליכים אותו למקום שנחבט שם.

אמרו על רשב"ג שכששמח בשמחת בית השואבה, נטל ח' אבוקות של אש וזרק אחת ונטל אחת ולא נגעו זו בזו, וכשהשתחוה נעץ ב' גודליו בקרקע, ושחה ונשק לרצפה זקק, ואין אדם יכול לעשות כך, וזה נקרא קידה, ולוי נסה לעשות כך ונעשה רבי ונעשה צולע, ואמנם ר"א אמר שאין להטיח כלפי מעלה שלוי עשה כך ונעשה צולע, אלא ששני הדברים גרמו לו, והוא שיחק לפני רבי בח' סכנים, ושמואל עשה לפני שבור מלכא בח' כוסות יין מוזגים, ואבי לפני רבא בח' ביצים ויש אומרים בד'.

ר' יהושע בן חנניה אמר שבזמן שמחת בית השואבה לא ראו תנומה בעיניהם, שבתחילת היום היה תמיד של שחר, ומשם הלכו לתפילה, ומשם לקרבן מוסף משם לתפילת מוסף, ומשם לביהמ"ד ומשם לאכילה ושתייה ואח"כ תפילת מנחה ואח"כ קרבן תמיד של ערב, ואח"כ שמחת בית השואבה, ואף שר' יוחנן אמר שהנשבע שלא יישן ג' ימים מלקים אותו וישן מיד, יש לומר שהכוונה היא שלא טעמו טעם שינה, אך רק נמנמו על כתפי חברה'ם.

רב חסדא אמר לתלמיד שסידר אגדות לפניו כנגד מי תיקן דוד ט"ו שיר המעלות, אמר לו שר' יוחנן אמר שכשכרה דוד את השיתין צף התהום ורצה לשטוף את העולם אמר דוד ט"ו שיר המעלות והורידו, אך לפ"ז יש לקרוא להם יורדות, אמר התלמיד נזכרתי שכן נאמר, שכשדוד כרה שיתין צף התהום ורצה לשטוף העולם, ואמר דוד האם מישור יודע אם מותר לכתוב שם על חסר **עמוד ב** ולדווק בתהום ולהניחו, ולא ענו לו, ואמר דוד שאם מישור יודע ואינו אומר יתקן, ואחיתופל עשה ק"ו שאם להטיל שלום בין איש לאשתו התורה מתירה למחוק שם שנכתב בקדושה, ק"ו לעשות שלום בכל העולם שמתור, ואמר לדוד שמתור, ועשה כך יורד התהום ט"ז אלף אמות, וכשראה דוד שירד יותר מדאי אמר כמה שיגביה יותר ירטיב העולם, ואמר ט"ו שיר המעלות והעלוהו ט"ו אלף אמות, והעמידו בעומק אלף אמות, והוכיח מזה עולא שעובי הארץ הוא אלף אמות, והמים שיוציאים כשכורים מעט, הם מגיעים מסולם פרת ולא מהתהום.

הכהנים תקעו במעלה עשירית, והסתפר ר' ירמיה אם הכוונה למעלה המעשית שירדו רק ה' מעלות, או מעלה עשירית מלמעלה ועמדו במעלה החמישית. מה שכתוב אחריהם אל היכל ה' שפרעו עצמם והתירו כלפי מטה.

ר' יהודה אמר שאומרים אנו ליה' וליה' עינינו, ואף שר' זירא אומר שהאומר שמע שמע כאומר מודים מודים ואסור, יש לבאר שהם אמרו שהם משתחיים קדמה ואנו מודים ליה', וליה' עינינו מיחלות.

משנה במקדש של פוחתים מכ"א תקיעות ביום, ולא יותר ממ"ח, ובכל יום תקעו ג' לפתיחת שערים, וט' לתמיד של שחר, ג' בג' פרקי השיר, וכן ט' במחמד של בין הערביים, וביום של מוסף מוספים ט', בערב שבת הוסיפו ששה, ג' להבטיל ממלאכה, וג' להבטיל בין קדש לחול, ובערב שבת שבתוך החג היה מ"ח, ג' לפתיחת שערים, וג' לשער העליון, וג' לתחתון, וג' למילוי המים, וג' על גבי המזבח וט' לתמיד של שחר, וט' לשל בין הערבים, וט' למוספין וג' להבטיל העם ממלאכה, וג' להבטיל בין קדש לחול. **גמרא** לכאורה ר' יהודה חולק על המשנה שהוא אומר בברייתא שלא פוחתים מו' ולא מוספים על ט"ז, ונחלקו שלר' יהודה מונים תקיעה ותרועה כאחד, ולרבנן מונים תקיעה לחוד ותרועה לחוד, ור' יהודה למד מהפסוק ותקעתם תרועה, ובפסוק אחר כתוב תרועה יתקעו, א"כ זה דבר אחד, ולרבנן לומדים משם שצריך תקיעה פשוטה לפני תרועה, ור' יהודה לומד את זה מהמלה שנית. וטעמם של רבנן שכתוב ובהקיהל את הקהל לתקעו ולא תריעו, ואם נאמר שתקיעה ותרועה זה אחד איך יתכן שהתורה אומרת לעשות חצי מצוה, ולר' יהודה התקיעות להקיהל הקהל הם רק בלשון פסוקים, ולרבנן אמנם זה סימן אך התורה עשתה מזה מצוה, ומה שאמר רב כהנא שלא מוספים כלום בין תקיעה לתרועה הוא לר' יהודה.

דף נד והחידוש בזה שלא נאמר שזה כרבנן, ובה להוציא מדעת ר' יוחנן שאם שמע ט' תקיעות בט' שעות ביום יצא, ואין לומר שהוא חולק רק על ר' יוחנן כי הוא מוסיף ולא כלום, שלא מפסיקים אפילו מעט.

המשנה לא מזכירה את התקיעות על מעלה עשירית כר"א בן יעקב שאומר בברייתא שהג' תקיעות היו על המזבח, והוא סובר שלא תקעו על מעלה עשירית, והסובר שתקעו על מעלה עשירית ולא סובר שתקעו על המזבח, וטעמו של ר"א בן יעקב שכיון שתקעו על מעלה עשירית אין סיבה לתקוע על מעלה עשירית שאין שם שער לכן עדיף לתקוע על המזבח, וטעמם של רבנן שאם תוקעים למילוי המים אין סיבה לתקוע על המזבח ולכן עדיף לתקוע על מעלה עשירית.

ר' אחא בר חיננא הביא ברייתא מהדרוס שכתוב ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצוצרות, ואם לא נכתוב שיתקעו, ודאי נבין שיתקעו שהרי כתוב ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם, וכתוב יתקעו שתוקעים לפי המוספים, ור' אחא מבאר שתוקעים על כל מוסף, ולכאורה במשנה כתוב, שבערב שבת בתוך החג היו מ"ח תקיעות, ולכאורה בשבתוך החג יהיה ג"א תקיעות גם על מוסף של שבת,

ור' זירא אומר שלא תוקעים בשבת לפתיחת שערים, ורבא אומר שהוא טוחן ללא קמח, שהרי כתוב במשנה שכל יום תוקעים ומשמע גם לפתיחת שערים, ועוד שאם נאמר ששבת וערב שבת בחג שוים המשנה יכלה לכתוב את שניהם, ויש חידוש שהלכה כר"א בן יעקב שתוקעים רק על המזבח, וגם שלא תוקעים לפתיחת שערים, ורבא אומר שלא תוקעים למילוי מים בשבת, ואז חסר את התקיעות של כל השערים, אך לר' אחא ניתן למנות גם ר"ה שחל בשבת שיש מוסף של ר"ה ושל ר"ה ושל שבת, ויש לומר שהמשנה מחדשת ערב שבת שבחג כר"א בן יעקב, אך קשה שנכתוב גם את ר"ה שחל בשבת, ויש לומר שהתנא משייר קצת שאינו מונה, וצריך לשייר דבר נוסף והיינו ערב פסח, **עמוד ב** ולכאורה ערב פסח אינו שיוך שניתן לומר שזה כר' יהודה שתישית שהיתה מועטת, לא הגיעה לאהבה את ה' ולא היה ג' תקיעות, ואמנם הגמ' אמרה שהמשנה לא כר' יהודה, אך אינו מוכרח, שזה נתג שסובר כר' יהודה בהלל וחולק עליו בתקיעות, אך יש לומר ששיירו ערב פסח שחל בערב שבת, שאמנם נגרעו התקיעות של הלל, אך נוספו התקיעות של ערב שבת.

המשנה אומרת שאין יותר ממ"ח תקיעות ביום, ולכאורה בערב פסח שחל בשבת לר' יהודה יש ג"א תקיעות ולרבנן ג"ז תקיעות שיש תקיעות של מוסף שבת, ויש לומר שמנו רק מה שיש בכל שנה וערב פסח שחל בשבת לא חל כל שנה, ולכאורה ערב שבת שבתוך החג גם לא חל כל שנה, כגון אם חל יו"ט ראשון בערב שבת אך יש לומר שאינו חל בערב שבת, כי אז יו"ט חל ביום א' וא"כ דוחים את היו"ט, אך יש ברייתא שכן חל, שכתוב שחלבי שבת קרבים ביו"ט, ור' זירא אמר שכשהיה בבבל אמר שמה שכתוב שיו"ט שחל שבת לא תקעו, וכשתל שבת כר"ז לא מבטלים והוא לכו"ע וכשעלה לא"י ראה שר' יהודה בר"ש בן פזי אמר כר"ז ע"כ וא"כ רואים שחל יו"ט ביום א' וא"כ יו"ט חל בערב שבת, ויש לומר שהברייתא של ר' זירא היא קדמת אחרים שיכול לחול בערב שבת כי יש בין שנה לשנה בקביעות הבדל קבוע של ד' ימים, ובשנה מעוברת ה' ימים.

בברייתא כתוב שר"ח שחל בשבת שיר של ר"ח דוחה של שבת, ולכאורה לר' אחא שתוקעים על כל מוסף א"כ יאמר שיר של ר"ח ושבת, ורב ספרא אומר שאינו דוחה אלא רק מקדים, אך יש לדחות שיש להקדים של שבת שהרי תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם, ור' יוחנן אומר שהקדימו של ר"ח שידעו שהקצי ר"ח בשבת, אך לכאורה עשו היכר אחר שכתוב שחלבי תמיד של שחר נתנום מחצני כבש ולמטה במזרח ושל מוסף נתנו מערב, ושל ר"ח נתנו תחת כרכב המזבח מלמטה,

דף נה ור' יוחנן אומר שעשו כך שידעו שהקבע ר"ח בזמנו, ויש לומר שעשו ב' הכנים וחלק ראו רק הכר זה ואחרים ראו את האחר, אך רבא בר שמואל מביא ברייתא שאומרת שאף שתוקעים על של ר"ח בפני עצמו ועל של שבת בפני עצמו, אך אין תוקעים על כל מוסף שכתוב ובראשי חדשיכם, ומבאר אב"י שהוקשו כל ראשי החדשים על לזה, ורב אשי מבאר שכתוב ובראשי חדשיכם וכתוב ובראשי ויש חדש שיש בו ב' ראשים והיינו ר"ה, ובכ"ז כתוב חדשיכם והיינו אחד.

ישנה ברייתא שביום א' של חוה"מ אמרו פרק הבו לה' בני אלים, וביום השני אמרו ולרשע אמר אלוקים, ובשלישי אמרו מי יקום לי עם מרעים, וברביעי אמרו בנינו בוורים בעם, ובחמישי אמרו הסירות מסבל שכמו, ובשישי אמרו ימוטו כל מוסדי ארץ, ואם חל שבת באחד מהם דוחים את האחרון, ורב ספרא אמר שהסוד לפי ראשי תיבות הומבה"י, ורב פפא אמר שאומרים לפי הסימן הומבה"י והסימן לכך הוא אמבוכי' דספרא, וא"כ רואים גם מכאן שלא אומרים שיר של שבת ושל החג יחד ואף שר' אחא הביא פסוק וגם ברייתא, יש לומר שהכוונה בברייתא שמאיריכם בתקיעות, ורבנן מקיטרי אמרו שהכוונה היא שמרבים בתוקעים, ובחול' ליש ב' ימים חג, לאב"י דוחים את של היום השני ולרבא דוחים את של השביעי, וכן משמע מהברייתא שכתוב שאם חל שבת באחד מהם ימוטו ידחה, ואמימר התקין בנהרדעא שמדלגים והיינו שכל יום אומרים ש ב' ימים.

עמוד ב משנה ביכול ראשון היו י"ג פרים ב' אלים ושעיר אחד, ושאר י"ד כבשים נשארו לח' משמרות, וביום הראשון ו' משמרות מקריבים ב' קרבנות והשאר קרבן אחד, ובשני ה' משמרות מקריבים ב' והשאר אחד, ובשלישי ד' משמרות מקריבים ב' והשאר אחד, וברביעי ג' מקריבים ב' והשאר אחד, ובחמישי ב' מקריבים ב' והשאר אחד, ובשישי א' מקריב ב' והשאר אחד, ובשביעי כולם שוים, ובשמיני חוזרים לפיס כמו ברגלים, ואמרו שמי שהקריב פרי יום א' לא מקריב למחרתו. **גמרא** המשנה אומרת שהיה פיס ביום השמיני, ולכאורה זה כרבי שמפסים על פל של שמיני ולרבנן אחת מב' המשמרות שלא שלשה בפריים מקריבה אותו, ויש לומר שגם לרבנן יש פיס בין אותם משמרות, ויש ברייתא שכל המשמרות שנו ושלשו חוץ מב' משמרות ששנו ולא שלשו, ולכאורה זה כרבי, ויש לומר שזה גם לרבנן אלא שלא שלשו בפרי החג, והחידוש הוא כדברי המשנה שמי שמקריב פל לא מקריב למחרת אלא חוזרים לתחילת הסדר.

ר"א אומר שהע' פרים הם כנגד ע' אומות ופר של שמיני הוא יחיד כנגד ישראל, ומשל למלך שאמר לעבדיו עשו לי סעודה גדולה וביום האחרון אמר לאוהבו עשה לי סעודה קטנה כדי שאהנה ממך, ואמר ר' יוחנן אוי לעכו"ם שאיבדו ואינן יודעים מה אבדו שבזמן כהני המזבח מכפר גם עליהם ואחר החורבן אין להם כוונה. **משנה** בג' פרקים בשנה היו המשמרות שוות באימורי הרגלים ובחלוקת לחם הפנים, ובעצרת שחל בשבת אומרים לכהן קח מצה וקח חמץ, וברגל, המשמר שזה קביעותו מקריב המיידים ונדרים ונדרות ושאר קרבנות ציבור, ומקריב את הכל. **גמרא** לכאורה אמרו הרגלים קרבים לגבוה, ויש לבאר שמה שאמרו ברגלים, וכתוב בברייתא שכל המשמרות שוות באימורי הרגלים שכתוב ובה בכל אורת נפשו ושרת, ואין לומר שגם בשאר השנה שכתוב מאחד שערך וזה בזמן שכל ישראל נכנסים בשער אחד. כל המשמרות שוות בחילוק לחם הפנים.

דף נו שכתוב חלק כחלק יאכלו, והיינו שחלק האכילה כחלק העבודה, ואין לומר אכילה של קרבנות שכבר נלמד מהפסוק לכהן המקריב אותה לו תהיה אלא זה נאמר על לחם הפנים, אך לא נוטלים מחובות הבאות ברגל שלא משמתו, שכתוב לבד ממכריו על האבות והיינו מה שמכרו האבות אני בשבתי ואתה בשבתי.

לרב מברך על סוכה ואח"כ על זמן שעדיף חובת היום, ולרבה בר בר חנה זמן קודם לזה תדיר, ולאכאורה נחלקו במחלוקת ב"ש ובי"ב שלב"ש מברך בקידוש קודם על היום ואח"כ על היום, שהיום גורם ליינן וכבר קידש היום ועדיין לא בא הדין, ולב"ה על מברך על הדין ואח"כ על היום שהדין גורם לקידוש שיאמר, ועוד שברכת הדין תדירה ותדיר ושיאנו תדיר קודם, וא"כ רב כב"ש ורבה כב"ה, ורב אומר שב"ה דיברו על קידוש הדין גורם לקידוש שיאמר, אך סוכה אומרים גם בלי זמן, ורבה אומר שב"ש דיברו ביינן שהיום גורם לו רבא, אך הם יודו בסוכה שלם בלי סוכה היו אומרים זמן, ולאכאורה יש להביא ראיה מהמשנה שכתוב הילך מצה הילך חמץ ולאכאורה בעצרת עיקר חובת היום הוא חמץ, ובכ"ז מקדימים מצה שהיא תדירה בקרבנות, ורב אומר שזה מחלוקת תנאים שתי"ק אומר בבב"יתא הילך מצה הילך חמץ ולאכא שאלו אומרים הילך חמץ הילך מצה, רב נחמן בר רב חסדא פסק שזמן קודם סוכה, ולרב שיאמר בר רב אידי אומרים סוכה קודם זמן, וכן נוהגים.

כתוב במשנה שמקריב שאר קרבנות ציבור ובה לרבות פר העלם של ציבור ושעירי עכו"ם, ומקריב את הכל בא לרבות מה שמקריבים לקין המזבח.

משנה ביו"ט סמך לשבת מלפניה או מלאחריה כל משמרות שוות לחילוק להם הפנים, ואם יום אחד מפסיק המשמר שזמנו קבוע נוטל י' חלות ומשמר המתעכב נוטל ב', ובשאר השנה משמר הנכנס נוטל ו' והיוצא ו', ולר' יהודה הנכנס נוטל ז' והיוצא ה', הנכנסים חולקים בצפון והיוצאים בדרום ומשמרת בילגה נוטלת לעולם בדרום וטבעתה קבועה וחלונה תתומה. **גמרא** המשנה אומרת מלפניה ומלאחריה, ואין לומר לפניה יו"ט ראשון, ולאחריה יו"ט אחרון, כי אז זה שבת שבתוך החג, אלא לפניה הכוונה יו"ט אחרון ולאחריה יו"ט ראשון, וכיון שיש מקדימים או משמרים, תקנוהו כהנהגה מהשווה שיאכלו יחד.

עמוד ב לר' יהודה הנכנס נוטל ז' והב' הנוספים הם בשכר הגפת דלתות, ואין לומר שיקוץ בפעם הזו שבפעם הבאה יקבלו בשוה, שעדיף להם לקבל עכשיו הרבה כמו שאומרים שטוב דלעת עכשיו מגדולה יותר אח"כ.

רב יהודה אומר שהמשמרות חולקים בעוה"ספים, אך ישנה ברייתא שמשמר היוצא עושה תמיד של שחר ומוסף, והנכנס עושה תמיד של ערב ובזיכין ולא כתוב שחלקו במוסף, ויש לומר שהתנא הזה לא דיבר על החלוקה, אך יש ברייתא ששנו אצל שמואל שמשמר היוצא עושה תמיד של שחר ומוסף, והנכנס עושה של ערב ובזיכין, וד' כהנים מב' המשמרות נכנסים להוציא לחם הפנים וחולקים בו, ולא כתוב שחלקו במוסף.

משמר הנכנס חולק בצפון שיראו שנכנס, והיוצא חולק בדרום שיראו שהם יוצאים. **מרים בת בילגה** המירה דתה ונשאה לסרדיוט ממלכי יוונים, וכשנכנסו יוונים להיכל בעטה בסנדלה במזבח ואמרה, לוקוס לוקוס עד מתי אתה מכלה ממונם של ישראל, ואתה עומד להם בשעת הדחק, וכששמעו חכמים את זה קבעו את טבעתה של משמרת בילגה וסתמו את חלונה, ויש אומרים שנעשו שהמשמר שהה לבא ומשמר ישב נכנס לעבוד תחתיו, ואף שבכל מקום שכיני רשעים לא הרויחו אך שכיני בילגה הרויחו, שכשביילגה חולקת בדרום ישב לעולם חולקת בצפון, ולמ"ד ששהו לבא מובן שקנסו את כל המשמר, אך למ"ד שבת מהם המירה, לא מובן שקנסו משמר שלם בגללה, ואביי מבאר כמו שאומרים שדיבורו של ילד הוא מהוריו, וקנסו את כל המשמר משום אר"ש לרשע אוי לשכנו טוב לצדיק טוב לשכניו, שכתוב אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו.

ת.ו.ש.ל.ב.ע.

מסכת ביצה

דף ב משנה לב"ש ביצה שנולדה ביו"ט תאכל ולב"ה לא תאכל, לב"ש שיעור שאור בפסח כזית ושיעור חמץ ככותבת, ולב"ה גם שיעור שאור כזית, לב"ש שהשוחט חיה ועוף ביו"ט יכול לחפור עפר בדיק לכיסוי הרם, ולב"ה אין לשחוט אם אין לו עפר מוכן מערב יו"ט, אך בדיעבד אם שחט יכול לחפור בדיק לכסות כיון שאפר כזית הוא מוכן.

גמרא לכאורה ביצה מתרנגולת שעומדת לאכילה גם לב"ה מותר כיון שהביצה היא אוכל שנפרד, ואם התרנגולת עומדת לגדל ביצים א"כ גם לב"ש יש לאסור כי זה מוקצה, אך יתכן לומר שלב"ש אין לאסור מוקצה, ומתחילה הבנו שגם המתיר מוקצה איסור בנולד, וא"כ יש לאסור את הביצה, ור"נ **אומר** שמדובר בתרנגולת שעומדת לגדל ביצים, וב"ש יסברו שאין מוקצה ואין נולד, כר"ש שאין איסור במוקצה, וב"ה סוברים כר' יהודה שאוסר מוקצה, אך ר"נ עצמו מבאר במשנה בשבת שאומרת שלב"ש מותר להעביר מהשוחטין עצמות וקליפין, ולב"ה לוקח את כל הטבלא ומנערה, ור"נ אומר שיש להפוך הגראס וב"ש אוסרים כר' יהודה וב"ה כר"ש, ויש לחלק שלענין שבת המשנה סותרת כר"ש שמחתיכין הדילועין לפני בהמה ונבילה לפני כלבים, ואין מוקצה, לכן עדיף להעמיד דעת ב"ה בשבת כר"ש, **עמוד ב** ולענין יו"ט המשנה סותרת כר' יהודה שלא מבקעים עצים מקורות ולא עצמו שבשבת סתם כר"ש וביו"ט סתם כר' יהודה, ויש לומר ששבת היא חמורה ולא יבואו לזלזל בה לכן ניתן להקל כר"ש, אך ביו"ט שהוא קל יותר ויבואו לזלזל בו לכן סתם כר' יהודה המחמיר, אך יש להקשות שיכולו לחלוק בתרנגולת עצמה ולא בביצה, ויש לומר שרצו לחדש בדעת ב"ש שגם נולד מותר, ואין לומר שחלקו בתרנגולת לחדש בדעת ב"ה שמוקצה איסור, ואם נאמר שכתה של התר הוא חידוש יותר א"כ יכלו לכתוב שלב"ש מותרת תרנגולת היא וביצתה ולב"ה איסורה היא וביצתה, **רבה מבאר** שהמשנה מדברת בתרנגולת העומדת לאכילה, ומדובר ביו"ט שחל אחר שבת, ויש חסרון הכנה שהביצה שנולדת היום היא מוכנה מאתמול, וסובר רבה שדורשים הפסוק והיה ביום השישי והכנינו את אשר יביאו שאת בחול מכינים לשבת או יו"ט ואין מכינים ביום הששי לשבת ומשבת ליו"ט, ואביי מקשה שלפ"ז תתר בכל יו"ט שלא חל אחר שבת, ויש לומר שגזרו משום יו"ט שאחר השבת, ובכל שבת יש לגזור משום שבת שאחר יו"ט, ולאכאורה רואים שלא גזרו שכתוב בברייתא שהשוחט תרנגולת ומצא בה ביצים גמורות ומותר לאכלם ביו"ט ולא גזרו כמו גזרו שנולדו ביו"ט, ויש לומר שביצים גמורות במעי אמם זה דבר שאינו שכיח ולא גזרו בו, **רב יוסף מבאר** במשנה שגזרו משום פירות שנשרו, ואביי מקשה שפירות שנשרו איסורם הוא בגלל גזירה

דף ג שמה יעלה ויתלוש ואין גוזרים גזירה על גזירה, ויש לומר שזה גזירה אחת, ר' יצחק מבאר שגזרו בביצה כמו משקים שבו מפירות, ואביי מקשה שמשקים שבו איסורם מצד גזירה שמה יסחוט ואין גוזרים גזירה לגזירה, ויש לומר שזה גזירה

אחת, כל האמוראים לא ביארו כר"נ בגלל הקושיא שב"ה ובי"ב לא חלקו בתרנגולת וביצתה, ולא ביארו כרבה כי אינם סוברים איסור הכנה, ורב יוסף לא תירץ כר' יצחק שעדיף לדמות לפירות כי ביצה היא אוכל ומשקים אינם אוכל, ור' יצחק לא ביאר כרב יוסף שביצה דומה למשקים כי היא בלועה כמותם, אך פירות שנשרו הם גלויים ועומדים, ור' יוחנן למד כר' יצחק, שהוא קשה בדעת ר' יהודה שהמשנה אמרה שלא סוחטים פירות להוציא מהם משקים אם יצאו משקים מעצמם אסורים, ולר' יהודה הדין לאוכל מותר והיוצא למשקה אסור, וא"כ לר' יהודה באוכל שלא כנפרד, ובמקום אחר אמר ר' יהודה שאדם יכול להתנות על כלכלה של פירות לעשרה כדי שיאכלנה ביו"ט שני וכן ביצה שנולדה בראשון תאכל בשני, ומשמע שבראשון עצמו לא תאכל, ור' יוחנן אמר שיש להחליף את השיטה ור' יהודה אסר במשקים שיצאו ור' יוחנן השהה את הדינים שגם ביצה אסורה מטעם משקים שבו.

עמוד ב לרבינא אין להפוך המשנה של סחיטה, ור' יהודה אמר בביצה לדעת חכמים, שלשיתו ביצה מותרת בראשון שזה אוכל שכבר נפרד, אך שלשיתם יש להתיר בשני שזה ב' קדושות, ורבנן אמרו שזה קדושה אחת, רבינא בר עולא מבאר שר' יהודה דיבר בתרנגולת שעומדת לגדל ביצים ור' יהודה שלשיתו שהוא אסור מוקצה, ויש להקשות מברייתא שאומרת שביצה שנולדה בשבת או יו"ט אין לטלטלה לכסות בה כלי ולסמוך בה את כרעי המיטה, אך יכול לכפות עליה כלי שלא תשבר, ובספק אסורה, ואם התערבה באלף כולם אסורות, ולאכאורה זה מובן לדעת רבה שהאיסור של ביצה הוא דאורייתא וספק דאורייתא לתומרא, אך לרב יוסף ור' יצחק שהאיסור הוא מדרבנן אך אסורים מספק, שהרי ספק דרבנן לקולא, ויש לומר שהסיפא של הברייתא מדברת בספק טריפה, אך עדיין קשה שכתוב שהתערב באלף אסור ואם מדובר מצד הכנה מובן שזה איסור שיש לו מתירין ואינו בטל אף באלף, אך איסור טריפה אין לו מתירין ובטל ברוב, ואין לומר שביצה אינה בטילה שהיא דבר שבמנין, וזה מובן רק למ"ד שדבר שיכול להמנות אינו בטל א"כ ביצה יכולה להמנות, אך למ"ד שרק דבר שגלגלים למנות אינו בטל, א"כ ביצה שאין דרכה היא בטילה, שהמשנה אומרת שמי שיש לו חבילי תלתן מכלאי הכרם ידלקו ואם התערבו באחרות ואחרות באחרות לר"מ כולם ידלקו, ולחכמים יבטלום בא' ממאחיים שלר"מ מה שדרכו להמנות מקדש, ולחכמים רק ו' דברים מקדשים ולר"ע שבעה, אגויו פרך, רימוני באדן, חביות סתומות, וחלפי תרדני, וקלחי כרוב, ולדעת יוניתי, ולר"ע גם ככרות של בעה"ב, מה שראוי לערלה אוסר ככרלה, ומה שראוי לכלאים אוסר ככלאים, ור' יוחנן למד בחכמים שמה שהדרך למנות אוסר, ולר"ל כל מה שיכולים למנותו אוסר, וא"כ לר"ל מובן אצלינו, ורב פפא מבאר לר' יוחנן, שזה כמו התנא של ליטרא קציטות שכל דבר שבמנין לא בטל אפילו בדרבנן, שהמשנה אומרת שאם דרס ליטרא קציטות על ציגול ואינו יודע איזה, או שדרסה על פי חבית ואינו יודע איזה, או על פי כוורת ואינו יודע איזה, ר"מ אומר שלר"א

דף ד רואים העלינות כאילו הם פרודות והתחתונות מבטלות את העלינות, ולר' יהושע אם יש ק' פי חביות מתבטלים ואם לא, פי חביות אסורים והשאר מותרים, ור' יהודה אומר בדעת ר"א שאם יש שם ק' פי חביות יבטלו ואם לא הפיות אסורות והשוליים מותרות, ולר' יהושע אם יש ג' מאות פי חביות לא יבטלו, ואם דרסה בעיגול ואינו יודע איזה, לכו"ע יעלו, ולאכאורה בדרסה נחלקו, ורב פפא מבאר שאם דרסה בעיגול ואינו יודע היכן בצפון או בדרום, לכו"ע יבטלו, ורב אשי מבאר שלכו"ע אין ביטול כיון שספק יו"ט ספק חול הא דבר שיש לו מתירין ואינו בטל.

הברייתא מביאה שאחרים אומרים בשם ר"א שהביצה תאכל היא ואמה, ובתרנגולת שעומדת להאכל פשוט שמותרת, ותרנגולת שעומדת לגדל ביצים פשוט שאסור, ור' זירא מבאר שהכוונה שהיא תאכל אגב אמה, ואביי מבאר שהוא קנה את התרנגולת בסתמא, ואם נשחטה התברר שהיא לאכילה, ואם לא נשחטה התברר שהיא עומדת לגידול ביצים, ורב מרי מבאר שאחרים אמרו בלשון גזומא כמו שכתוב בברייתא נוספת שאחרים אמרו בשם ר"א שהביצה תאכל היא ואמה והאפרות והקליפתו, והקליפה הרי אכילה לאכילה, אלא שהאפרות אכלה עם הקליפה, והרי לא חלקו חכמים על ר"א בן יעקב רק ביצה לאויר העולם ואם לא יצא לכו"ע אסור, אלא שזה לשון גזומא.

לרב כל שבת ויו"ט סמוכים, הנולד בזה אסור בזה, ולר' יוחנן הנולד בזה מותר בשני, ולאכאורה רב סבר שהם קדושה אחת ולאכאורה הוא עצמו אמר שהלכה כר' זקנים לדעת ר"א שהם ב' קדושות, אלא נחלקו שרב סובר שיש איסור הכנה כרבה ולר' יוחנן אין איסור הכנה וכן נחלקו תנאים בברייתא שלת"ק הנולד בשבת יאכל ביו"ט, ולר' יהודה בשם ר"א לב"ש מותר ולב"ה אסור.

בעל הבית של רב אדא בר אבהו היו לו ביצים שנולדו ביו"ט שחל בער"ש ושאל אותו א"כ יכול לצלותם עבור שבת, אמר לו רב אדא שאין להקל כר' יוחנן שהוא התיר רק לאכול למחרת בגמיעה אך לא ליו"ט עצמו, וכתוב בברייתא שביצה שנולדה ביו"ט או בשבת אין לטלטלה לכסות בה כלי או לסמוך בה את כרעי המיטה.

בעל הבית של רב פפא או אדם אחר בא לרב פפא ושאל אותו על ביצים שנולדו בשבת לאכלם ביו"ט למחרת, אמר לו לך היום אם מחר כמו שרב לא העמיד מתורגמן לשיעור ביו"ט משום שכתוב **עמוד ב** וכשבא למחרת אמר לו שלו היה עונה לו אתמול בשכרות היה עונה בטעות שהלכה כר' יוחנן, ובדבר הזה רבא אמר שהלכה כרב בין להקל בין להחמיר.

ר' יוחנן אמר שעצים שנשרו מהדקל בשבת אסורים ביו"ט, ואין להביא ראיה מביצה כיון שהיא ראויה לגמיעה באתו יום ולא גומעה א"כ יש לו הכר שמה שנולדה אסורה, אך עצים שאינם ראויים בשבת לכלום וראויים רק ביו"ט ואם נתנים ביו"ט יאמרו שגם אתמול היו מותרים אלא שאינם ראויים בשבת להסקה.

רב מתנה אומר שאם נשרו עצים מדקל לתוך תנור ביו"ט יכול להרבות עליהם עצים מוכנים ולהסיקם, ואף שלכאורה הוא מהפך באיסור אין כיון שהרוב של התר זה נקרא שהפך בהתר, ומה שאין מוטלין איסור לכתחילה זה רק באיסור דאורייתא ובדרבנן מבטלים, אך לרב אשי שאומרו לעיל שרוב שיש לו מתירין אינו בטל גם בדרבנן, יש לומר שהוא אסור רק בדבר שהאיסור נשאר בעין אך כאן האיסור נשרף.

לרב כב' יו"ט של גלויות הנולד בזה מותר בזה, ולרב אסי אסור, ולאכאורה רב אסי סובר שהם קדושה אחת, א"כ מדוע עשה הבדלה מיו"ט לחבירו, ויש לומר שהוא הסתפק בזה ולכן החמיר לענין הבדלה וגם לענין נולד, ור' זירא אומר שמתסבר כדעת רב אסי שהרי אנו יודעים היום בקביעות החדש ובכ"ז אנו עושים ב' יו"ט, ואביי אומר שמתסבר כרב שהרי בהתחלה עשו משואות שידעו מתי ר"ח, והכותים קלקלו ואז תקנו שיצאו שלוחים וכל מקום שהם מגיעים עושים יום אחד ובכ"ז היום עושים ב' ימים שיצאו שלוחים וכל מקום שהם מגיעים עושים יום אחד ובכ"ז היום רב ושמואל אומרים שהנולד ביום א' של ר"ה אסור בשני.